

PLACEBO a NOCEBO ve fyzioterapii

Adam Agler



Obsah

01

Historie a kontext

02

Mechanismy účinku

03

Užití ve fyzioterapii

04

Studie a výzkum

05

Etické úvahy

Úvod

placebo (*lat. placeo = líbit se*)

= inertní lék či léčebná procedura, která vypadá jako skutečný lék, ale neobsahuje účinnou složku. V pokusech se podává kontrolní skupině, a pokud pacient věří v jeho účinek, může pocítit úlevu díky tzv. placebo efektu

nocebo (*lat. nocere = škodit*)

= vyvolání nemoci na základě očekávání nemoci a s tím spojených emočních stavů

- nízký důraz na jeho moc (zodpovědný za mnoha patologie)
- dosud není přímo vysvětlené a dokázané



01

Historie a kontext

Historie a kontext

Vulgáta

původ slova **placebo** z raného překladu hebrejské Bible (Vulgáty)

termín „nocebo“

Walter Kennedy a dále rozpracovali **Kissel** a **Barrucard**

uznání v klinické praxi

uznání v mnoha oborech zabývajících zdravím + pochopení důležitosti v klinické praxi

14.
století

18.
století

1961

20.
století

21.
století

počátek placebo v medicíně

William Cullen – zavedení do lékařského jazyka (**Alexandr Sutherland** – velké zásluhy)

studie placebo a noceba

již **klinické studie placebo**
+
počátek **systematických studií noceba**

02

Mechanismy účinku



Mechanismy účinku

Psychologické
očekávání + podmínění

Neurobiologické
uvolňování neurotransmiterů +
změny v aktivaci mozku

Sociální a kulturní
vztah s lékařem + kulturní
vlivy

Biologické
Imunitní reakce + hormonální
změny



03

Užití znalostí ve fyzioterapii



Užití znalostí ve fyzioterapii



Psychoedukace

vzdělání pacienta, jak pozitivní myšlení může zlepšit jejich rehabilitační proces



Holistický přístup

lidské tělo = propojený celek
(somatická a psychická část → spojené nádoby)



Prevence noceba

vyhnutí se přílišnému zdůraznění negativních aspektů diagnostiky/terapie

Užití znalostí ve fyzioterapii



Pozitivní očekávání

**aktivní vytváření prostředí
pozitivního očekávání** (empatická
komunikace, povzbudivá slova a
vysvětlování individuálních úspěchů
pacientů)



Adaptace terapeutických metod

**integrování psychologických
technik do fyzioterapeutického
procesu** (vizualizace, afirmace,
mindfulness)

04

Studie a výzkum



Studie a výzkum

- **Enck, P., Benedetti, F., & Schedlowski, M. (2008).**
New insights into the placebo and nocebo responses.
- **Bialosky, J. E., et al. (2011).**
The Mechanisms of Manual Therapy in the Treatment of Musculoskeletal Pain.
- **Kamper, S. J., et al. (2013).**
The placebo effect in musculoskeletal pain trials: Evaluating the clinical significance of its impact.



05

Etické úvahy užívání placeba ve fyzioterapii



Etické úvahy užívání placeba ve fyzioterapii

- Je etické používat placebo jako součást terapeutického mechanismu, pokud pacient neví, že placebo dostává?
- Může být klamání považováno za etické, je-li úmyslem přinést pacientovi úlevu?
- Jak může odhalení placeba ovlivnit postoj pacienta k budoucí léčbě?
- Jaké limity by měly být kladeny na použití placeba v klinických studiích?



ZDROJE

ELEMENTY

- Several physiotherapy exercises
- Assortment of four physiotherapy exercises
- Sport elements set

FOTKY

- Physiotherapist helping patient full shot
- Medium shot man helping patient in physiotherapy
- Physiotherapist helping a female patient at her clinic
- Physiotherapist helping a patient at her clinic
- Medium shot smiley man at gym
- Front view of female physiotherapist posing

ZDROJE

INFORMACE

Taneja, V., & Sharma, A. (2021). Mechanisms and applications of placebo effects in clinical practice. *Frontiers in Neurology*. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8478741/>

Benedetti, F. (2011). Placebo effects: Understanding the mechanisms in health and disease. *Nature Reviews Neuroscience*, 12(3), 183–195. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3172952/#ref-list1>

Vase, L., et al. (2021). Pain, placebo, and the brain: How expectations shape our experience of pain. *European Journal of Pain*, 25(2), 194–203. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ejp.2205>

Novotný, F. (2016). Historie a význam placeba v medicíně. *Psychosom*. <https://www.psychosom.cz/psychosom/vydani-4-2016/143-3-clanek-vydani-4-2016#:~:text=Prvn%C3%AD%C3%BDznam%2C%20kter%C3%BD%20pojem%20placebo>

Tribune. (2023). Kdy je placebo užitečný nástroj?. *Medical Tribune*. <https://www.tribune.cz/medicina/kdy-je-placebo-uzitecny-nastroj/#>

Wikipedia contributors. (n.d.). Placebo in history. *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Placebo_in_history#:~:text=T.%2C.,appears%20to%20have%20been%20produced%22

Kaptchuk, T. J. (2014). Implications of placebo and nocebo effects for clinical research and practice. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 87(4), 204–214. <https://karger.com/pps/article/87/4/204/283069/Implications-of-Placebo-and-Nocebo-Effects-for>

Lobanov, O. V., et al. (2023). A potential solution to placebo-related challenges in clinical trials. *Scientific Reports*. <https://www.nature.com/articles/s41598-023-30362-z#:~:text=A%20potential%20solution%20to%20this>

Wikiskripta contributors. (n.d.). Placebo. *Wikiskripta*. <https://www.wikiskripta.eu/w/Placebo>

INFORMACE

ZDROJE

Wikipedia contributors. (n.d.). Případová studie. *Wikipedia*.

https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADpadov%C3%A1_studie

Kaptschuk, T. J. (2013). Placebo use and its historical perspectives in medicine. *PubMed*.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23497809/#:~:text=In%20contrast%20to%20the%20prevailing,1730%20%2D%20died%20after%201773>

Nemocnice České Budějovice. (n.d.). Placebo a nocebo: Význam v moderní medicíně. *Nemocnice České Budějovice*.

<https://www.nemcb.cz/placebo-a-nocebo/#:~:text=V%C3%BDznam%20slova%20nocebo%20m%C3%A1%20dnes,v%20p%C5%99ekladu%20zranit%2C%20%C5%A1kodit>

Wikipedia contributors. (n.d.). Nocebo. *Wikipedia*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Nocebo>

Mayo Clinic. (n.d.). The nocebo effect: History and contemporary applications. *Mayo Clinic Press*.

<https://mcpress.mayoclinic.org/research-innovation/the-nocebo-effect-history-contemporary-applications>

Honzák, R. (n.d.). Placebo jako opomíjená součást léčby. *Psychosom*. <https://www.psychosom.cz/archiv/54-archiv/628-honzak-r-placebo-jako-opomijena-soucast->

[lecby#:~:text=Mechanismy%20aktivovan%C3%A9%20placebem%20jsou%20tyt%C3%A9%C5%BE,tak%C3%A9%20v%C3%BDsledkem%20kognitivn%C3%AD%2Fafektivn%C3%AD%20interference](https://www.psychosom.cz/archiv/54-archiv/628-honzak-r-placebo-jako-opomijena-soucast-lecby#:~:text=Mechanismy%20aktivovan%C3%A9%20placebem%20jsou%20tyt%C3%A9%C5%BE,tak%C3%A9%20v%C3%BDsledkem%20kognitivn%C3%AD%2Fafektivn%C3%AD%20interference)

Benedetti, F. (2011). Nocebo effects in clinical research and treatment. *Nature Reviews Neuroscience*, 12(3), 190–197.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3172952/#s8>

+ +

Děkuji za
pozornost!!!

+ +